

Ebre

L'artesana cotonera Pilar Girbes collint el fruit del cotó al seu hort de Sant Jaume d'Enveja. FOTO: JOAN REVILLAS

Montsià

Una artesana de Sant Jaume d'Enveja recupera la tradició del cotó al delta de l'Ebre

Als anys 50 i 60 es cultivava aquesta fibra natural, però es va perdre. Pilar Girbes ensenya a infants i adults el procés d'obtenció i filat a partir de les flors que ella mateixa cultiva al seu hort

MARINA PALLÁS CATURLA
DELTA DE L'EBRE

El paisatge del delta de l'Ebre s'associa plenament al cultiu de l'arròs, però fa 70 anys n'hi havia també un altre: el del cotó. Entre l'any 1955 i 1968 es va cultivar cotó a la plana deltaica, especialment a Sant Jaume d'Enveja, però amb l'arribada de les màquines i segadores, els pagesos van apostar pels arrossars i la tradició del cotó es va perdre. Des de fa uns anys, l'artesana cotonera Pilar Girbes es dedica a cultivar-lo, treballar-lo i donar-lo a conèixer, recuperant així un conreu autòcton del Del-

ta i una tradició molt poc coneguda.

Pilar Girbes, de 61 anys i de Sant Jaume d'Enveja, és artesana cotonera certificada per la Generalitat de Catalunya i ensenya a infants i adults el procés d'obtenció i filat del cotó a partir de les flors que ella mateixa cultiva.

«Anys enrere era normal veure camps de cotó al Delta. Jo era molt petita però tinc la imatge i el record del camp de cotó. Molta gent gran ho recorda sobretot a Sant Jaume d'Enveja», explica al *Diari* Pilar Girbes, des del seu hort al cor del Delta. Un dia del 2016, un veí va sembrar plantes de cotó i li va regalar una flor.

Pilar Girbes filant el cotó, que quedarà llest per emprar-se.

FOTO: JOAN REVILLAS

Gran desconegut La fibra natural més emprada al món

● El cotó és la fibra natural més important arreu del món des de l'època de la Industrialització. Avui en dia encara representa gairebé la meitat del consum mundial de fibres tèxtils. «En canvi, quan comprem una peça de roba molta gent no mira l'etiqueta, de què està feta. Intentem reciclar, consumir productes de proximitat... Però en canvi no sabem de què està feta la roba ni d'on ve», apunta Girbes.

Així va començar tot: «vaig tenir moltíssima curiositat al moment, com d'allí podia sortir una peça de roba... Em va cridar molt l'atenció perquè ningú m'ho havia explicat i vaig començar a investigar i a aprendre de forma autodidacta. Les llavors de la primera flor les vaig llençar a la brossa pensant-me que eren pedres. No sabia res... El cotó és el fruit, no la flor».

I així va ser i va començar a cultivar-lo a l'hort de casa, cada cop amb més dedicació. Amb l'ajuda del seu sogre, Ramon Casanova, que ho recordava i es va emocionar en veure-ho, els últims anys han anat recuperant el conreu i fent el camp més gran. Actualment té 200 plantes i ja hi cultiva diverses varietats de colors (blanc, marró i verd) i de procedències diferents.

La recol·lecció del cotó és ara a la tardor: acostuma a tenir lloc a

Un veí va regalar-li una flor de cotó i va sentir molta curiositat. Ara ja té 200 plantes

finals de setembre i fins final d'any. La planta necessita sol però no gaire aigua. Després de collir-lo el desgrana, és a dir en separa les llavors de les fibres; el carda i el fila. Té dos rodes de filar, i també ho fa a mà. «És un procés simple i bonic, molt visual», explica.

Girbes acull visitants al seu camp per explicar el procés del seu conreu i per mostrar les tècniques tradicionals de filat i tint. També ofereix tallers per a infants i joves a escoles o entitats, demostracions d'artesanía en fires i espectacles d'arreu del país i duu a terme tallers a mida per a centres educatius i grups turístics. Es pot contactar al web cotodeldelta.cat. «No en sabia res i ara que m'hi dedico totalment tot el que vull fer és compartir-ho, que es coneix més», valora.